

Өвс хадлгънд дөрлдä örgär делгрүлхмн

КПСС-н XX-ч хургин туудж-ч шиидврмүд күүцäдж мана таньгъчин селәнä эдл-ахун кōдлächр, 1960 джил күртл хōбдин тоог гурвн сай күргх, ноос гаргъдж авлгъиг холван өсгх болдж социалистическ даалгъвр авсмн. Иим элдв ик зәр күүцäлгънд йилгъч нилч авчачнь — малд хотин бат көрнъ белдлгън болджана.

Эн джил таньгъчд малиг күүцднь хотин бат көрнъгär теткхин төлä ик кōдлмш эклдж кегдджәнä. Малин хотд зу гар миньгън гектар эрдни-шишä болн нань чигн кесг зүсн тärмр өвсн икär тärгдв. Ода таньгъчин örgн теегär делгү өвс хадлгън болдж йовна. Эн джил хōбдин тонь кесг зун миньгън, бод мал олн миньгън күрч өсхмн. Тегäd өвс хадлгъна кōдлмшт өдгä цагт партин, советск, эдл-ахун организацисин цугтаннь хамгин ик оньгнь тусх зөвтä.

Олна малд хойр джилд күрх хот белдхмн гидж Приозерн района күч-кōлсчрин кесн дуудвриг таньгъчин колхозмудин, совхозмудин кōдлächр, мана цуг механизатормуд, малчр ик örgмджтägьär дөнънджäцхәнä. Эн джилин хадлгъна гарлгънь ик сән болсн учрар, тер төриг күүцäдж болх аргъ бäәнä, күүцäх чигн зөвтävдн. Колхозмудт, совхозмудт, эн джил техник икär элвв, колхозмуд МТС-äс техник хулддж авсн, терүгән улм сäәнär олзлдж чадх аргъта болв.

Приозеровцнрин дуудвриг дөнъндж, өвс хадлгънд örgнär соцдөрлдän делгрдж йовна. Түрүн нүүрт йовх механизатормуд өвс хадлгъна кōдлмшин түрүн өдрмүдäс авн өбдän ик даалгъвр авад техникән сäәнär олзлад, күч-кōлснä ик сән үлгүр үзүлдж йовна.

Приозерн района совхозмуд дуудвртан авсн даалгъвран күүцäхин төлä ик ата-маргъата оолда бүрдäджәнä. «Чкалов» совхозин кōдлächр «Сарпа» совхозла соцдөрлдänä бооца кегъад, олна малд 23 миньгъ гар тонн өвс белдх болв. Олн трактористнр, кōдлächр эн ноолданд үнн седклärн, чидлän äрвллго орлцдж йовна. Трактористнр А. Алашов, А. Пашенко, Н. Вакуменко эдн 1500-д гектар газрт өвс хадх болдж даалгъвр авсн, энүгән шундж күүцäдж йовна. «Сарпа» совхозин түрүнд йовгч тракторист И. Суриков нидн джил өдртän 105 гектар күргдж өвс хаддж йовсмн. Эн джил 3500 гектар газрин өвс хадх болдж даалгъвр авб. Ода өдртän 60 гектар күргдж хадна, нормнь болхла 38 гектар.

Мана таньгъчин цуг онцг болгънас тинм байрта зәнъге делгү ирнä. Өвс хадлгъна кōдмш йоста дääch кевär делгрдж, производственн диилвр күүцдж йовх улсин тонь өдр ирвäs өсäd, колхоз, совхоз, МТС, МЖС болгънд өмн нүүрт йовгч улс гарчачнь үзгдджәнä.

Приютненск района 107-ч совхозд кōдлдж йовх Колесников Иван, Федор, Николай—ах-дү гурвн «ДТ-54» тракторар өдр болгън 70 гектар өвс хадна, нормнь 50 га. «Черноземельский» совхозин тракторист Я. Боктаев өдртän 50-60 гектар хадна, 150-200 процент күргдж норман эн совхозин комсомольск-багъчудин бригадин трактористнр күүцәнä. Черноземельск района Комсомольск МЖС-н механизатормуд дунд үүрмүд И. Светличный, П. Борисенко, нань чигн түрүн нүүрт йовцхана.

Малд хотин бат көрнъ белдхин төлä ноолдлгъна, гүргү цагнь болджана. Өмн — кехкүүцäх кōдлмш дала ик. Эн төлäd өвс хадлгънд дөрлдä örgнär делгрүллгън — партийн организацисин, цуг коммунистнрин болн комсомольцнрин өмн тодрха төр болдж ода тävгдджәнä. КПСС - н таньгъчин комитет райодин хоорнд дөрлдä келгънä дигиг арвн хонг болгън кехмн, энүнä ашар, дамждад өггддг Улан туг болн 3 миньгън арслнъгин мөрä өггдхмн.

КПСС-н райодин комитетс болн районн Советсин күүцäгч комитетс, эклц партийн организаце колхозмуд, совхозмуд, МЖС-д, МТС-д хоорнд йоста дääch дөрлдä бүрдäлгънд, өвс хадлгънд кōдлдж йовх улсиг цугтагъинь, түрүн болдж механизатормудиг дөрлдänd орулдж, өдр болгън килмджән тävдж кōдлх учрта. Эрсин газет, «цäкллгъ» гаргъдж, Күндллгънä доск кедж, өдр болгън үзгдх газрт бичдж дөрлдänä дигинь олдн күргх, өмн нүүрт йовх улсиг ачлдж, эднä кōдлмшин дамшлт тархах кергтä.

Эн өдрмүдт политическ цäялгъврин кōдлмш, лекцс, докладмуд өвс хадлгъна бригадст күрч örgнär кегдх зөвтä. Партийн, советск органс өвснд кōдлдж йовх улсиг хотхоолар, сән бääch бäärär тетклгъиг түрүн кергт тävдж, күүцäх учрта.

Мана таньгъчин күч-кōлсчрин ачта төрнъ — олна малд хойр джилд күрх хот белдлгън мөн. Энүг күүцäхин төлä соцдөрлдä örgнär делгрүлдж, энүнд цуг кōдлächрриг орлцулдж, ноолда кехмн.